

Първа Атомна

периодично издание на "АЕЦ Козлодуй" ЕАД

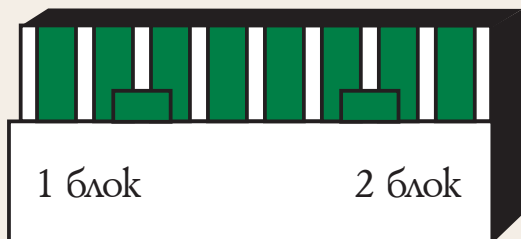
година XXIV, брой 4/2014

специално издание

40 ГОДИНИ
АЕЦ "КОЗЛОДУЙ"

Производство на електроенергия по блокове 1974 – 2014 г.

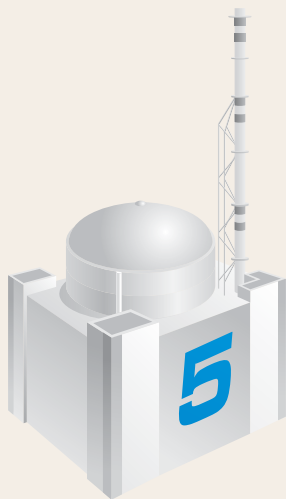
1 блок: 66 675 397 MWh
(24.07.1974 г. – 31.12.2002 г.)

2 блок: 68 905 334 MWh
(26.08.1975 г. – 31.12.2002 г.)

3 блок: 68 703 260 MWh
(17.12.1980 г. – 31.12.2006 г.)

4 блок: 66 711 966 MWh
(17.05.1982 г. – 31.12.2006 г.)

5 блок: 143 187 804 MWh
(29.11.1987 г. – 30.06.2014 г.)

6 блок: 134 025 405 MWh
(02.08.1991 г. – 30.06.2014 г.)

Уважаеми читатели,

На 4 септември 2014 г. отбелязваме 40 години от официалното откриване на АЕЦ “Козлодуй”.

Това е история, написана от ръцете на хиляди проектанти, строители, монтажници, ядрени инженери, оператори... Затова страниците на тази история са като калейдоскоп, в който малките успехи на всеки един от нас, ветераните, правят големия успех на уникалното за България предприятие.

Днес, когато празнуваме, трябва да си спомним началото на 70-те години. Да видим като в лента от стар кинопреглед как в калната земя на село Козлодуй се появяват основите на първи блок. Да си спомним ентузиазма на строителите, техните тежки дни и безсънни нощи. Този общ устрем увлече хиляди младежи, които бързаха да дадат на родината си Първа атомна. Бих искал да виждам тази енергия по-често в наши дни – енергията на мотивирания човек, който се стреми да направи нещо значимо за своята родина.

Можем да мерим успеха по различен начин. За 40 години ние произведохме повече от 550 милиона мегаватчаса електроенергия. АЕЦ “Козлодуй” не просто осигури надеждни доставки за фирмите и домакинствата, но бе и най-важният фактор за поддържане на приемлива крайна цена на електроенергията през всичките тези години. Разбира се, можем да мерим успеха и от гледна точка на световните усилия за намаляване на вредните емисии, тъй като всяка година АЕЦ “Козлодуй” спестява изхвърлянето на около 20 милиона тона парникови газове. Ние измерваме успеха и с мярката на професионалната приемственост – вече две поколения ядрени специалисти са реализирали своя потенциал тук, в Козлодуй.

В навечерието на 40-годишнината обръщаме поглед и към всички международни мисии, които потвърдиха високото ниво на безопасност и легитимираха на международната сцена една от най-добрите атомни централи в света – българската. Ако днес се нареждаме сред най-добрите, то е, защото приехме безопасността като абсолютен приоритет и не пожалихме нито средства, нито сили, за да приложим ноу-хау на световно ниво.

Накрая ще си позволя да кажа нещо лично... Не мога да си представя моята собствена биография без атомната централа. Такава щастлива съдба пожелавам на всички млади колеги, които сега започват работа. Нека и те имат своите успехи и своите ежедневни предизвикателства в една професия, която иска и интелект, и воля, и упорство.

Честит празник!

ИВАН ГЕНОВ
Изпълнителен директор

Историята на I – VI блок

ПЪРВИ ЕТАП 1970–1975 г.

Строителство и въвеждане в експлоатация на **първи и втори блок** с водо-водни реактори **ВВЕР-440**, модел В-230, с два независими канала на системите за безопасност.

Проектният ресурс на блоковете е 30 горивни кампании.

6 април 1970 г. – начало на изграждането на главния корпус на АЕЦ “Козлодуй”.

8 април 1971 г. – Първа атомна е обявена за национален младежки обект.

19 юни 1972 г. – в 08:55 ч. корпусът на първи реактор пристига с кораба “Ташкент” на дунавското пристанище.

20 ноември 1972 г. – корпусът на първи реактор е спуснат в шахтата си.

11 юни 1974 г. – в 06:20 ч. първата горивна касета (касета с координати 18 – 43) е заредена в активната зона на първи реактор.

15 юни 1974 г. – завършено е зареждането на ядреното гориво в активната зона на първи реактор.

30 юни 1974 г. – физически пуск на първи енергоблок. В 06:54 ч. е достигнато минималното контролируемо ниво на мощност на реактора.

24 юли 1974 г. – в 22:02 ч. първи енергоблок е включен в паралел с енергийната система на България.

4 септември 1974 г. – официално откриване на АЕЦ “Козлодуй” от държавния глава Тодор Живков.

25 октомври 1974 г. – в 15:40 ч. първи блок достига 100% мощност.

22 август 1975 г. – физически пуск на втори енергоблок. В 08:15 ч. е достигнато минималното контролируемо ниво на мощност на реактора.

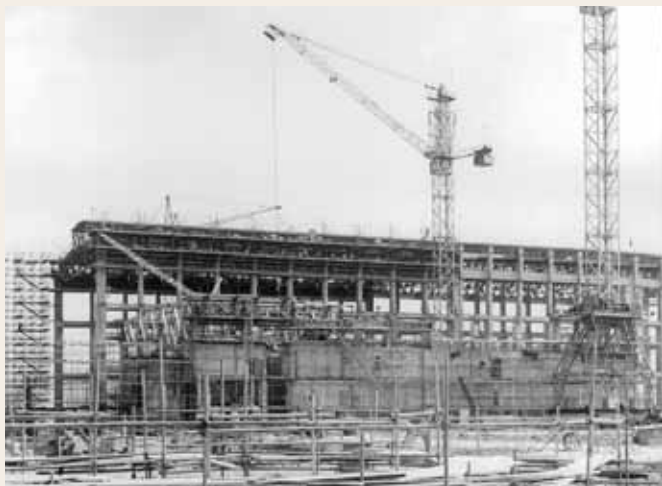
26 август 1975 г. – в 01:30 ч. втори енергоблок е включен в паралел с енергийната система на България.

5 ноември 1975 г. – в 07:55 ч. втори енергоблок достига 100% мощност.

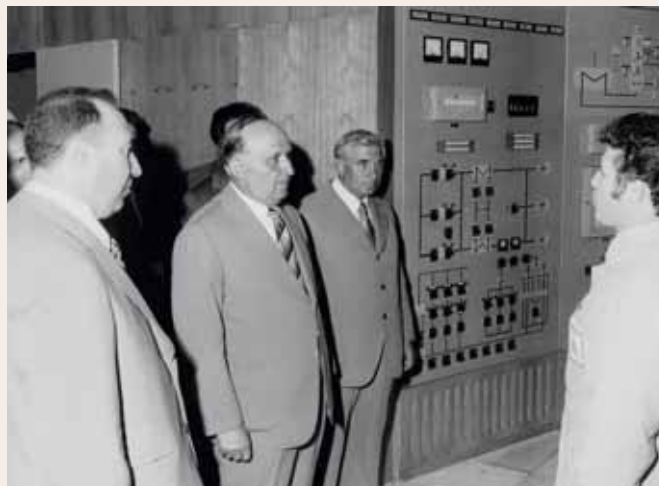
19 декември 2002 г. – прието е решение на Министерския съвет на Република България за спиране на първи и втори блок.

Земно-изкопни работи, проекта на 1970 г.

Етап от строежа на първи блок, юли 1971 г.

Тодор Живков се среща с оперативния персонал по време на официалното откриване на първи блок, 4 септември 1974 г.

Монтажни дейности в реакторно отделение, юли 1972 г.

В командната зала на първи блок, 1977 г.

На **15 юли 1966 г.** е подписана спогодба между правителствата на България и бившия СССР за сътрудничество в изграждането на атомна електроцентрала в България. След подробен технико-икономически анализ е избрана площадката за строеж - на р. Дунав (694-ти км), в близост до гр. Козлодуй. На **6 декември същата година** с решение № 580 на Министерския съвет (МС) на България е утвърдена избраната площадката за изграждане на атомната централа. На **1 ноември 1968 г.** с разпореждане № 413 на МС е одобрен идейният проект за строежа на АЕЦ "Козлодуй". Символичното начало на строежа на Първа атомна е обявено от Пенчо Кубадински, заместник-председател на МС на България и министър на строежите и архитектурата, на **14 октомври 1969 г.**

Пенчо Кубадински прави първа копка на АЕЦ "Козлодуй"

ВТОРИ ЕТАП 1973–1982 г.

Строителство и въвеждане в експлоатация на **трети и четвърти блок** с водо-водни реактори **ВВЕР-440**, усъвършенстван модел В-230, с трикратна резервираност на системите за безопасност.

Проектният ресурс на блоковете е 30 горивни кампании.

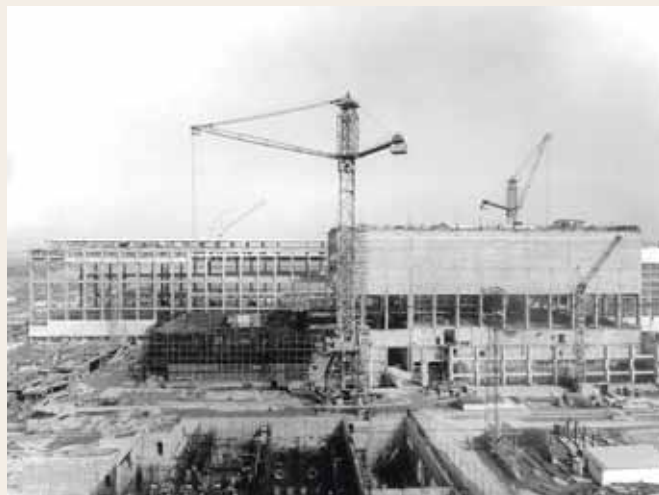
4 декември 1980 г. – физически пуск на трети енергоблок. В 13:50 ч. е достигнато минималното контролируемо ниво на мощност на реактора.

17 декември 1980 г. – трети блок е включен в паралел с енергийната система на страната.

27 януари 1981 г. – в 02:30 ч. трети енергоблок достига 100% мощност.

25 април 1982 г. – физически пуск на четвърти енергоблок. В 13:25 ч. е достигнато минималното контролируемо ниво на мощност на реактора.

17 май 1982 г. – в 21:50 ч. четвърти енергоблок е

Изграждане на 3 и 4 блок – общ изглед, февруари 1976 г.

включен в паралел с енергийната система на страната.

17 юни 1982 г. – в 18:12 ч. четвърти енергоблок достига 100% мощност.

21 декември 2006 г. – прието е решение на Министерския съвет на Република България за спиране на трети и четвърти блок.

Основи на реакторно отделение на 3 и 4 блок

По време на пуска на 3 блок

От април 1982 г. в АЕЦ “Козлодуй” работят четири 440-мегаватови блока

В командната зала на 4 блок

Машинната зала на 1 - 4 блок, 2003 г.

31 декември 2002 г. В 02:24 ч. по време на 24-та му горивна кампания е изключен втори блок. От пуска до спирането си (от 1975 г. до 2002 г.) блокът е произвел 68 905 334 мегаватчаса електроенергия. В 21:16 ч. по време на 23-та му горивна кампания е изключен първи енергоблок. От пуска до спирането си (от 1974 г. до 2002 г.) блокът е генерирал 66 675 397 мегаватчаса електричество.

31 декември 2006 г. В 21:37 ч. по време на 22-та му горивна кампания е изключен трети енергоблок. От пуска до спирането си (от 1980 г. до 2006 г.) блокът е произвел 68 703 260 мегаватчаса електроенергия. В 21:48 ч. по време на 21-та му горивна кампания е изключен четвърти блок на АЕЦ “Козлодуй”. От пуска до спирането си (от 1982 г. до 2006 г.) блокът е генерирал 66 711 966 мегаватчаса електричество.

440-мегаватовите блокове на АЕЦ са спрени през 2002 и 2006 г.

ТРЕТИ ЕТАП 1980–1991 г.

Строителство и въвеждане в експлоатация на **пети и шести блок** с реактори **ВВЕР-1000**, модел В-320, с херметична защитна обвивка и с трикратна резервираност на системите за безопасност.

9 юли 1980 г. – първа копка на пети блок, направена от председателя на Министерския съвет Станко Тодоров. Начало на строителството.

25 декември 1982 г. – първа копка на строителството на шести блок – втория 1000-мегаватов блок на площадката на АЕЦ “Козлодуй”.

26 декември 1985 г. – реакторът на пети блок е монтиран в шахтата си.

3 октомври 1987 г. – в 11:48 ч. първата касета с ядрено гориво е заредена в реактора на пети енергоблок.

10 октомври 1987 г. – завършва зареждането на активната зона на пети реактор.

5 ноември 1987 г. – физически пуск на пети енергоблок. В 06:30 ч. е достигнато минималното контролируемо ниво на мощност на реактора.

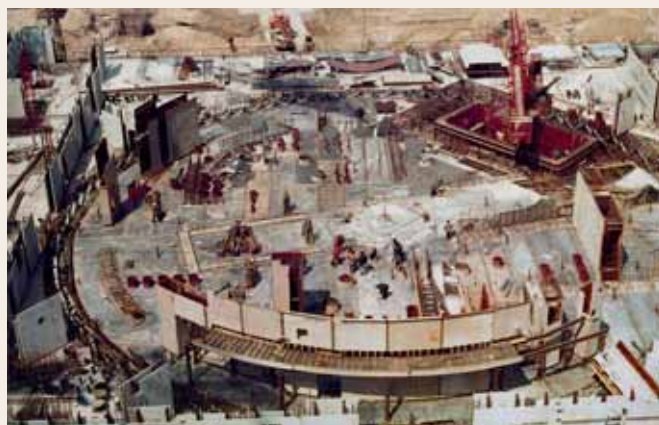
29 ноември 1987 г. – в 23:39 ч. пети енергоблок е включен в паралел с енергийната система на България.

21 юни 1988 г. – в 15:07 ч. пети блок достига 100% мощност.

29 май 1991 г. – физически пуск на шести енергоблок. В 02:57 ч. е достигнато минималното контролируемо ниво на мощност на реактора.

2 август 1991 г. – в 05:07 ч. шести енергоблок влиза в паралел с енергийната система на страната.

13 август 1992 г. – в 18:41 ч. шести енергоблок достига 100% мощност.

Строежът на пети блок, март 1984 г.

Монтаж на корпуса на реактора, април 1985 г.

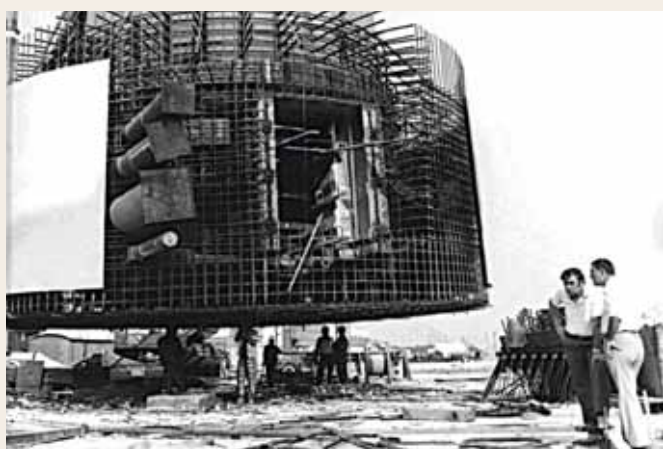
Освен българските работници и специалисти, в изграждането на блоковете участват работници и специалисти от бившите СССР и Югославия, от Полша, Виетнам и Куба

Реакторно отделение на пети блок, декември 1985 г.

Изглед към строежа на шести блок от бризгалните басейни, юли 1987 г.

Строителни дейности на шести блок

Строежът на шести блок, ноември 1987 г.

Почти непосредствено след пускане на пети и шести блок в АЕЦ “Козлодуй” започва разработката и внедряването на редица модификации и подобрения, които водят до съществено повишаване на надеждността при експлоатацията им. От **2002 до 2007 г.** се реализира мащабната “Програма за модернизация на пети и шести блок на АЕЦ “Козлодуй”, включваща 212 отделни мерки. През **2010 г.** е финализирана модернизацията на Унифицирания комплекс технически средства на системите за безопасност на двата блока.

Друга сериозна практическа стъпка, насочена към поддържане на високата безопасност и надеждност на 5 и 6 блок, е подмяната на подгреватели високо налягане, реализирана основно по време на плановете годишни ремонти на блоковете – на 6 блок през **2010 г.**, а на 5 блок – през **2011 г.** През **2013 и 2014 г.**, отново в рамките на плановете годишни ремонти, на 5 и 6 блок на

Със своите два 1000-мегаватова блока АЕЦ “Козлодуй” и днес продължава да е най-голямата енергогенерираща мощност в страната

АЕЦ “Козлодуй” е изпълнен проектът “Инсталиране на технологични тапи от устойчив на висока температура материал за предотвратяване на ранния байпас на херметичната обвивка в случай на тежка авария”.

АТОМНАТА ЦЕНТРАЛА МИ ДАДЕ МНОГО

Д-р Сергей Цочев е ръководителя на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) от 2004 до 2013 г. От 2011 до 2013 г. е член на Съвета на управляващите на МААЕ.

Преди назначаването му за председател на регулиращия орган по ядрена безопасност и радиационна защита Сергей Цочев е работил дълги години в АЕЦ “Козлодуй”. Зема е редица ръководни длъжности в областта на радиохимията, радиационната защита и опазването на околната среда. Последната му длъжност в АЕЦ “Козлодуй” е директор на дирекция “Безопасност и качество”.

Завършил е Химическия факултет на Софийски университет, специалност радиохимия. Защитава дисертация (Ph.D) в областта на радиоаналитичната химия през 1988 г. Специализира е в Технически университет във Виена и в изследователския център на МААЕ в Зайберсдорф, Австрия.

Господин Цочев, Вашият професионален път е свързан с ядрената енергетика на България. Разкажете за началото.

В АЕЦ “Козлодуй” дойдох за първи път през 1978 г. за едномесечен студентски стаж. След дипломирането ми през следващата година започнах работа в сектор “Радиохимия”. Тогава първи и втори блок вече бяха в

експлоатация, предстоеше пускът на трети блок. Бяхме млади, пълни с енергия, с оптимизъм, с желание да се докажем. С подобна “биография” в Козлодуй вече имаше хиляди.

Кои бяха най-големите предизвикателства през годините в АЕЦ “Козлодуй”?

Всяка важна задача, която стоеше пред нас, беше своеоб-

разно предизвикателство – мисии, проверки, модернизации. Преживяхме много трудни моменти, развахме се на много постижения, имахме много празници. Сега предстоят продължаване на срока на експлоатация на 5 и 6 блок, нова ядрена мощност. Но истински големи предизвикателства са може би вътре в нас – да се развиваме непрекъснато, да се учим, да

Среща с представители на румънския ядрен регулатор, АЕЦ “Козлодуй”, октомври 2006 г.

Сергей Цочев (в средата) по време на Третата конференция за преглед на Националните доклади за изпълнение на задълженията по Единната конвенция за безопасност при управление на отработеното гориво и за безопасност при управление на радиоактивните отпадъци, МААЕ - Виена, 11 - 20 май 2009 г.

гържим летвата високо.

40-годишнината, която отбелязваме на 4 септември тази година, несъмнено е повод за равностметка. Какво Ви даде атомната централа?

Започнах от най-ниската длъжност и напуснах АЕЦ след 25 години трудов стаж, вече като част от ръководния екип.

Всъщност никога не съм напуснал в мислите си АЕЦ, защото и в АЯР денят ми започваше и завършваше с ежедневните дела на централата. Атомната централа ми даде много – тя ме научи на ред, на отговорност, на организираност, на самоконтрол. Тук премина голяма част от живота ми. Щастлив съм,

че имах честта да бъда член на един голям и силен екип и привилегиата да имам толкова много приятели.

Какво ще пожелаете на Вашите колеги, които днес работят в АЕЦ “Козлодуй”?

Да са здрави. И – не мога да пропусна – безопасността преди всичко!

На 9 октомври 2009 г. д-р Сергей Цочев официално връчва на изпълнителния директор на атомната електроцентрала Димитър Ангелов подновените лицензии за експлоатация на 1000-мегаватовите блокове със срок на валидност до 5 ноември 2017 г. за 5 блок и до 2 октомври 2019 г. за 6 блок

АЕЦ “КОЗЛОДУЙ” Е ЛЮБОВ ЗА ЦЯЛ ЖИВОТ

Кирил Николов е директор на АЕЦ “Козлодуй” от 29 юни 1988 г. до 22 януари 1992 г. и от 8 юли 1996 г. до 26 август 1997 г.

През 1973 г. завършва Московския енергетически институт, специалност “Атомни електростанции и установки”. Още през същата година започва работа в АЕЦ “Козлодуй”. Като старши инженер-оператор участва в пускане на първи блок. По-късно е дежурен инженер на смяна, главен дежурен АЕЦ, началник на Реакторен цех. Зема редица ръководни позиции, сред които директор “Експлоатация”, председател на Стопанско обединение “Атомна енергетика”, управител на АЕЦ, ръководителя на направления “Инженерно осигуряване - 2” и “Ядрена безопасност и ядрено гориво” и на управление “Експлоатация”, директор “Производство” и заместник изпълнителен директор.

Господин Николов, откъде се породи у Вас интерес към една толкова нова за времето си специалност – “Атомни електростанции и установки”?

Бях студент в първи курс на МЕИ – София, когато съвсем случайно ми попадна една обява. От нея разбрах, че се набират кандидати за обучение в Москва по специалност, свързана с атомната енергетика. Спомням си, че въобще не се колебах, още на следващия ден си подадох документите и скоро разбрах, че съм одобрен.

Кирил Николов (вдясно) в командната зала на първи блок – дни след паралела с електроенергийната система на страната, осъществен на 24 юли 1974 г.

Като всеки млад човек и аз се увличах по новите технологии, интересувах се от авиация, техника, електроника... Но когато разбрах, че става въпрос за атомна енергетика и че в България се планира изграждането на атомна централа, всичките ми други интереси и увлечения отидоха на заден план.

Така че може да се каже, че тази обява предопредели до голяма степен моя живот, моето бъдещо професионално развитие.

Кажете няколко гуми за

първите впечатления и първите моменти в Козлодуй.

Няма да е преувеличено да се каже, че първите ми впечатления и първите моменти бяха истински сблъсък на младежките мечти и младежкия ентузиазъм с доста суровата реалност на огромния строителен обект. Всичко бе разкопано, всичко бе в прах или кал – не само площадката на централата, а и целият Козлодуй, където се изграждаха водопроводна мрежа и други комуникации... Но това не ме разколеба – и аз, и всички останали млади колеги знаехме, че това е временно и че не трябва да се отказваме.

Кога разбрахте, че това е Вашата професия и че завинаги ще бъдете свързан с атомната централа?

Много ми е лесно да отговоря на този въпрос – това беше моментът на пускане на първи блок. Тогава имахме много трудности, нямаше достатъчно персонал, нямаше разработена документация, работехме буквално

геноношно. И когато гоїде моментът на пускa, усещането беше невероятно! Това беше една истинска победа. Висшата технология беше поставена под контрол и ние доказахме, че можем да я усвоим и управляваме безопасно. Удовлетворението от тази победа не може да бъде описано, може само да се изживее. Ние, които подготвихме и пуснахме първи, а после – и другите блокове, си давахме ясна сметка за огромното значение на това, което правим и с което България може да се гордее! Сигурен съм, че колегите ми от онова време най-добре ще разберат за какво говоря.

И пускът на всеки следващ блок потвърждаваше, че съм взел правилното решение с избор на моята професия.

След толкова години посветеност на атомната централа какво е за Вас АЕЦ “Козлодуй” днес?

За мен АЕЦ “Козлодуй” е най-значимото постижение на България през последните 50 години. Тя е и огромно лично постижение за всички нас, които ѝ посветихме своята младост и я създавахме със своите ръце, със своя ум и труд. За нас атомната централа е нашата любов. А любовта е за цял живот!

През годините Кирил Николов активно участва и подкрепя дейността на Кауба за физкуатура, спорт и туризъм “Първа атомна”. Спортистите от АЕЦ неизменно печелят призовите места в редица национални и международни състезания.

Работна среща с журналисти, януари 2008 г.

БЯХМЕ МЛАДИ ЕНТУСИАСТИ

Борис Георгиев е директор на дирекция “Инвестиции и контрол” в АЕЦ “Козлодуй” от 1 януари 1980 г. до 18 юни 1987 г. В момента е сътрудник на Международната агенция за атомна енергия.

На строителната площадка на Първа атомна – народният художник Найден Петков, Борис Георгиев и писателят Йордан Радичков (отаяво надясно), около 1972 г.

Аз бях третият или четвъртият служител, назначен в предприятието АЕЦ “Козлодуй” през май 1970 г. Тогава още бяхме в София. Наш директор беше Симеон Русков. Тъкмо бях завършил ядрена енергетика в Полша. През 1971 г. се преместих в Козлодуй.

Започнах работа като ръководител на Реакторен цех, тогава това беше най-голямата структурна единица. **Беше интересно, особено за младите специалисти.** Спомням си как пристигна първото гориво. То дойде със самолети до летището в Габровница и оттам вече го извозвахме с коли. Пристигането в Козлодуй беше събитие.

Преди пуска на първи блок трябваше главните циркуляционни тръбопроводи да се приемат на чистота. Те са с условен диаметър 500 мм и са много дълги. Няма да забравя как съм облазвал тези тръбопроводи отвътре, всичките, за да се проверят. Откъм реактора се влиза нормално, защото са свързани хоризонтално, обаче от другата страна, откъм парогенератора, те връзват за краката и те спускат вертикално надолу.

След пуска на първи блок станах заместник главен инженер по научната част (тогава имаше такава длъжност), после станах главен инженер. Георги Дичев беше директор, Йордан Йотов беше заместник главен инженер по експлоатацията, а Георги Стефанов беше заместник главен инженер по ремонта.

Никой от нас няма да забрави специфичните работи по ремонтите на парогенераторите и по повишаване на сеизмична-

та устойчивост на блоковете след земетресението във Вранча, Румъния, през 1977 г. Младият ни оперативен персонал **демонстрира по време на земетресението на практика професионалната си подготовка** и, както тогава го наричахме, “ядрено мислене” в оценката и действията си. Доста по-късно, след аварията през 1986 г. на Чернобилската АЕЦ, такава мислене се формулира като “култура на безопасността”. През 1980 година ръководих подготовката и провеждането на извозването на първата партида отработено ядрено гориво по река Дунав със специално изграден и оборудван плавателен съд. С това на практика затворихме ядрения горивен цикъл на АЕЦ – от получаването на свежото до извозването на отработеното ядрено гориво. Интересни години.

При започване на ускореното изграждане на пети и шести блок Овед Тагжер, който беше пълномощник на Централния комитет за целия обект, ме покани да оглавя дирекция “Инвестиции и контрол”. В дирекцията работих до 1987 г. По това

Строежът на първия 1000-мегаватов енергоблок на площадката на “Козлодуй” – пети блок

време вече работеше 5 блок, изграждането на град Козлодуй бе на практика завършено, а преди пуска на 6 блок заминах на работа в Комитета за използване на атомната енергия за мирни цели.

Игването ми в Козлодуй винаги е съпроводено от много спомени, с приятни моменти. **Козлодуй е съвсем различен от това, което беше в началото** на строителството на централата. Тогава тук се ходеше предимно с ботуши, никаква груга обувка не можеше да обуе човек, защото беше или кално, или прашно. Всички тези неща бяха второстепенни. Не им обръщахме внимание, защото основното беше ентузиазмът за работа в един такъв обект от национално значение и такава съвременна технология. Всички тези неща минаваха покрай нас. Нямаше къде да се живее. Отначало спяхме в една сграда до пристанището, наречена “Митницата”... Бяхме млади ентузиаста. Сега е съвсем различно.

С Георги Дичев **имахме идея за заместващи мощности** – тогава не ги наричахме нови мощности, а заместващи. Искахме с извеждането от експлоатация на 1 и 2 блок да се въвежда 7 блок, с извеждането на 3 и 4 блок да има готовност да се пусне 8 блок, така че тук, на площадката на централата, винаги да се поддържа една обща мощност от порядъка на 3500-3800 мегавата. За съжаление това не се получи. Получи се един “гар”, една дупка, едно прекъсване на процеса. Много от строително-монтажните кадри напуснаха и сега, ако започне да се строи 7 блок, няма да е много лесно да се сформират тези екипи, които са необходими.

От първия ден на строителството на АЕЦ “Козлодуй” и до днес в трудовия ритъм на централата се преплитат съдбите на хиляди мъже и жени. Всяка от тях е уникална и забележителна. Тук ви представяме личните разкази на три дами, които помолихме да споделят за своите години в Първа атомна.

ЖЕЛЯЗНАТА ЛЕЙДИ

Инж. Татяна Станева е завършила Висшия машиностроителен институт - София, специалност “Автоматика и телемеханика”.

Работи 24 години без прекъсване в АЕЦ “Козлодуй”, като последователно преминава през всички оперативни длъжности. Тя е първата жена в централата - дежурен инженер на станция. През последните три години от стажа ѝ в атомната централа заема позицията ръководител на управление “Безопасност” в дирекция “Безопасност и качество”.

От месец март 2003 г. инж. Татяна Станева работи в Международната агенция за атомна енергия (Виена), в най-големия департамент на организацията - по гаранциите за неразпространение на ядреното оръжие.

За мен, както и за цяло поколение специалисти, израснали в АЕЦ “Козлодуй”, тя не е просто едно работно място, а съба и емоционална свързаност.

В Козлодуй дойдох веднага след завършването на института. Винаги ще помня датата на първия си работен ден - 7 май 1979 г. Започнах в електроцех, от най-ниската оперативна длъжност - “Дежурен собствени нужди”, после бях старши дежурен, последва обучение за работа в оперативното звено, където **преминах през всички нива на йерархията до дежурен инженер на станция**. Работих 19 години на смени, след което за две години бях главен оператор на 440-мегаватовите блокове.

Често са ме питали трудно ли

е за жена да упражнява професията ядрен оператор. Аз вярвам, че човек трябва да притежава и развива своите качества, а това не е монопол на отделния пол. Определяща роля играят онези качества на характера, които позволяват изпълнение на задълженията при всяка ситуация, в условията на недостиг на време. Колкото и да е добра теоретичната подготовка, тя не е достатъчна, изискват се умения за избор на най-правилното решение в конкретния момент, за бързи действия...

Истина е, че години наред имаше негласна съпротива, включително в цялата световна практика, срещу идеята жена да бъде дежурен инженер на станция, може би защото това е нещо като “главнокомандващ” в рам-

ките на една смяна. Щастлива съм, че с времето постепенно се събраха достатъчно аргументи срещу това предубеждение и днес вече много жени работят като старши инженер оператори и дежурни инженери. При всички международни проверки и посещения **нашата централа впечатлява чуждестранните специалисти с присъствието на жени на важни оперативни длъжности**.

За личните жертви в името на професията - когато човек си обича работата, няма усещането, че прави жертви в личния си живот. Ако вършиш нещо с удоволствие, не ти тежи, не забелязваш по колко часа в денонощието работиш, не цадиш труда си...

Горда съм, че в АЕЦ “Козло-

гуй” работих с толкова много отлични професионалисти. Вследствие на отварянето ни към света и на многобройните международни проверки, през последните години персоналът

много израсна. Това е най-ценното. Разбира се, не бива да се подценява направеното в технически аспект, но за мене от изключителна важност е именно израстването на хората.

40 ГОДИНИ В АЕЦ “КОЗЛОДУЙ”

Ружанка Николова е назначена в АЕЦ “Козлодуй” ден преди Коледа през 1974 г. като пробовземач в Научно-производственото звено и е сред осемте колеги, които вече четири десетилетия продължават да са част от екипа на този уникален енергиен комплекс - АЕЦ “Козлодуй”.

Дойдох в Козлодуй и в централата на 19 г. заедно със съпруга ми и с едногодишния ни син. Идвахме от русенския край. Тогава пред нас стоеше избор - да отидем да живеем и работим в Девненските заводи или да дойдем в току-що откритата атомна централа. Избрахме АЕЦ и определено съм доволна от този избор. Намерението ни беше да останем за година, след това - докато детето тръгне на училище, роди се и дъщерята и... останахме. А **централата стана съдба** и за сина ми - сега и той се труди тук.

Тези 40 години са за мен целият ми трудов път. **Ентузиазъм - това е първото, което изниква в съзнанието ми, когато се връщам в началото, към 1974-та.** И предизвикателството на

нещо съвсем ново, невидяно досега, непознато.

Тук се развих професионално - завърших Техникума по ядрена енергетика наг средно образование (сега Колеж по енергетика и електроника към Технически университет - София) и в продължение на вече три десетилетия работя в едно и също структурно звено като специалист по контрол и отчет на ядрените материали. И когато започвах, и сега продължавам да се уча, да чета, за да съм максимално успешна в работата си.

Балансът между служебните ангажменти и грижите за децата никак не беше лесен, но се справяхме, не само аз - всички мои колежки. Винаги съм работила в екипи с преобладаващо женско присъствие, но никога не сме

Това се случи пред очите ми, аз бях пряк участник в този процес. С всяка следваща проверка се повишаваше вътрешната мотивация за безупречно представяне. Придобихме ново качество на мисленето - нещо, което не се постига с административни мерки.

И досега ми липсват хората, с които работих толкова години!

На моите колеги и приятели в АЕЦ “Козлодуй” пожелавам много успехи, здраве, сили и енергия, за да продължат да преодоляват всички препятствия.

уसेцали скептицизъм към нас, никой не ни е оценявал според пола ни.

Имала съм нелеки моменти в делниците си в АЕЦ, но **това, което винаги ме е водело, е отговорността към това, което правя** - случвало се е в периоди на презареждане на блоковете да продължаваме работния ден до късно вечер и дори до среднощ. Но принципът е - щом сме нужни, ще го направим.

Централата стана моя съдба и дори когато завърши трудовата ми дейност тук, връзката ми с нея ще остане - тя е завинаги.

НАЙ-ХУБАВИТЕ ГОДИНИ ОТ МОЯ ЖИВОТ

Руска Манолова започва професионалната си кариера в АЕЦ "Козлодуй" през юни 1974 г. като физик и я завършва като контролиращ физик през 2002 г.

Годините, в които бях в АЕЦ, са едни от най-хубавите в живота ми. А те са всъщност цялата ми кариера. И все в една и съща структура – научно-производственото звено (претърпяло през десетилетията своето развитие и промяна), което включваше отделите по радиохимия, металография и физика.

Като ученичка бях заплена от астрономията и атомната физика. Учителят ми по физика все изискваше от мен още и още и това ме амбицира да докажа, че аз владея тази наука, и наистина показах това с работата си в една ядрена централа. Завърших атомна физика в СУ "Св. Климент Охридски". Научен ръководител на дипломната ми работа като студентка във Физическия факултет беше проф. Васил Христов от Института за ядрени изследвания и ядрена енергетика, който ме насочи към АЕЦ.

В началото се учехме от съветските специалисти, и то с голям ентузиазъм. **Стояхме до среднощ на работа – толкова силно беше желанието ни да се учим**, да се справим с това предизвикателство – да работим в напълно ново за България производство, при това високотехнологично.

От първите дни на експлоатацията на първи блок жените имахме възможност да покажем амбиция за развитие в професията и наистина доказахме, че

можем да постигаме много във всяка служебна позиция.

В екипа ни нямаше еготиъм – винаги сме били задружни и сме разчитали един на друг. Бяхме заедно и на работа, и в свободното си време, със семействата си. Добре помня един период, когато имах здравословен проблем, а съпругът ми бе в командировка – колегите се грижеха за мен и водеха децата ми на детска градина. **Усещането за общност, за подкрепа беше силно и реално.**

Винаги съм осъзнавала голямата отговорност на работата си – практиката показва, че жените могат да бъдат отлични контролиращи физици и да са сред най-сериозните и най-уважаваните професионалисти.

Кое е най-важното постижение в многогодишната ми работа? **Може би всеки работен момент е бил някакво постижение.** Когато отговарях за контрола на херметичността на реактора на първи блок, при един случай изгоря полупроводниковият детектор-анализатор и аз отидох до София, за да взема нов детектор. Тогава плаках, че са ми унищожили уреда, а сега вероятно бих се скарала за тази небрежност.

Това имаше в тези години – и възторг, и удовлетворение, и създи. Отидох в АЕЦ като едно момиче от университета и попаднах, за късмет, на истински стойностни хора и аз самата ус-

пях да се развия във всяко отношение – като професионалист, като личност. Попаднах в точната професионална среда, която ме изгради. Стремехът към най-доброто, към най-новото и резултатното се поддържаше от изключителното чувство за отговорност към работата, което всеки от нас имаше. Можеше да се развиваш, само ако всекидневно показваш резултати, ако преминаваш задължителните изпити.

Първа атомна е общо дело – и на мъжете, и на жените. Ние, майките, получавахме и подкрепата на ръководствата на централата през годините – за децата имаше осигурени ясли и детски градини. Продължавам да поддържам контакт и сега с колегите си и дори с най-младите, на които бях като наставник, както за мен бяха руските специалисти. Дори те мило ме наричаха мама Рус.

И децата ми се запалиха от моите интереси към физиката. Сега и двамата са студенти и се надявам да успеят да развият потенциала си. Къде ще стане това, сами ще решат – светът е отворен за тях.

Българската атомна централа е част от живота не само на хората, работили и работещи в нея. Тя е национален обект и по тази причина фокусира вниманието на всички обществени кръгове. Следват две интервюта с доказали се професионално личности, които споделиха спомени и мнения за АЕЦ “Козлодуй”.

АЗ ИЗРАСНАХ С АЕЦ “КОЗЛОДУЙ”

Людмила Дамянова е родена на 4 януари 1978 г. в гр. Враца. До 11 клас учи в най-старото козлодуйско Средно общообразователно училище “Христо Ботев”. Завършва висше образование в Софийски университет “Св. Кирил и Методи” през 2001 г. – специалност “История”. От 2004 г. е директор на филиала Национален исторически музей “Параход Радецки” в гр. Козлодуй. Тя е една от всички, пред чийто поглед израстват новите енергоблокове на атомната ни електроцентрала, а Козлодуй променя изцяло своя облик. И днес, връщайки времето назад, съзнава ясно едно – всичко това е трябвало да се случи.

Госпожо Дамянова, през годините АЕЦ “Козлодуй” присъства в съдбата на много хора. Вие сте почти връстница на атомната електроцентрала. Какво място заема тя във Вашия живот?

През по-голямата част от живота си съм живяла в Козлодуй – тук е преминало детството ми, тук съм учила. Наистина може да се каже, че израснахме с атомната централа. Нейното поетапно развитие се отразяваше на всичко – на инфраструктурата, на мисленето и на емоциите на хората. През 70-те години баща ми е бил технически ръководител в АЕЦ “Козлодуй”, днес съпругът ми работи в нея. Не минава ден да не се заговори у дома за централата. Тя присъства в моя живот от десетилетия. Още от дете я възприемам като нещо значимо, като нещо, без което България не може. С нея свързвам ежедневието на семейството ми, тя е тази, която прави хората различни – със специфични професии, с нови виждания и амбиции. Убедила съм се през годините, че работещите в АЕЦ “Козлодуй” полагат висококвалифициран труд и са изключителни

професионалисти. Като човек се гордея с това.

На 4 септември тази година отбелязваме 40 години от създаването на атомната електроцентрала. Спомени за какви събития, свързани с централата, пазите у себе си?

Знаете ли, спомням си как покрай строежа на първата атомна електроцентрала градът се изграждаше и разрастваше, за да осигури бита на многото работещи в нея, дошли от цялата страна. Бях дете и помня разширяването и строежа на новите 5 и 6 блок на площадката на централата. Спомням си и досега многото чужденци, участващи в строежа на атомната електроцентрала, с които всички ние, живеещите тук, бяхме свикнали. Вашият въпрос ме провокира да се замисля за пореден път колко уникални гадености имаме в Козлодуй, с които сякаш сме свикнали, именно защото сме живели с тях. Намираме се до една от най-големите реки – Дунав, тук е единствената българска атомна електроцентрала, тук се намира единственият пътуващ кораб музей на Балканския полуостров – корабът “Радецки”.

Днес... животът на всички ни е много забързан.

Трябва да поспираме, да не сме така улисани в ежедневието си, за да можем по-често да си припомним уникалното около нас, което е повод за гордост в този град и което трябва да ценим.

Социално отговорните компании определено имат свой обществен принос. Подкрепда ли се АЕЦ “Козлодуй” според Вас сред тези компании?

Ще си позволя да коментирам от гледна точка на моята работа. До известна степен дължим съхраняването на кораба музей “Радецки” на АЕЦ “Козлодуй”. Голяма част от реконструкциите за поддръжката му са осъществени от централата. Тук е мястото да кажа, че благодарение на подкрепата на атомната електроцентрала всички ние можем да се радваме на това, че “Радецки” го има и посреща хилядите поклонници на войводата Ботев от цялата страна. Благодаря на АЕЦ “Козлодуй” не само от свое име, а и от името на обществеността, за това, че не забравя българското! Благодаря за това, че помага да съхраним един от символите на България, свързан с истори-

ята ни, с името на великия Ботев, с имената на неговите четници.

Вашите пожелания за празника?

Смятам, че всички ние трябва да поздравим за професионализма работещите в АЕЦ “Козлодуй”. Нека по-често да си припомним, че атомната електроцентрала в гр. Козлодуй е надеждна и безопасна именно заради вискоквалифицираните специалисти, които работят в нея.

Пожелавам на всички работещи още дълги години професионална и успешна работа, както и още подобни поводи за гордост!

СПОМЕН ОТ ДЕТСТВОТО

Милен Цветков е роден на 30 юли 1966 г. Български журналист и водещ на телевизионни предавания. Кариерата му започва от БНТ като репортер. По-късно става водещ на “По света и у нас”. След това е водещ на “Здравей, България” и на централната емисия “Календар” по Нова телевизия и на предаването “Нищо лично” по радио “Експрес”. От 2005 г. води “Часът на Милен Цветков” по Нова телевизия.

Пред списание “Първа атомна” Милен Цветков се върна назад в спомените си от времето, когато в България тече процесът по подготовка и изграждане на ядрените мощности.

Г-н Цветков, къде премина Вашето детство?

Детството ми премина в София, но тъй като баща ми е от врачанското село Алтимир, голяма част от лятната ваканция прекарвах там. Много често участвах в работата на село. Берях грозде, пасях овце, яздех магаре. Едно от нещата, които си спомням, е как за първи път спях на открито, легнал върху каруца с току-що окосено сено.

През 1966 г. е подписана спогодбата с бив-

шия СССР за изграждане на атомна централа в България. Точно в годината, в която сте се родили. Какво си спомняте от 70-те години на миналия век?

Спомням си, че дълго време ходех с едни панталони, които наподобяваха гънки, а всъщност бяха от дочен плат. Това време беше толкова дълго, че в един момент крачолите стигаха до глезените ми и един от присмехулиците от блока ме питаше: “Наводнение ли има у вас?”. Спомням си, че

имаше много сняг и правехме тунели пред блока. И си спомням как във втори клас за първи път се влюбих – в червенокосата Вики, а в първи рецитирах “Опълченците на Шунка” на празника на 3 март. Мечтата ми беше да стана капитан на кораб.

Спомняте ли си как близките Ви коментираха въвеждането в експлоатация на АЕЦ “Козлодуй” през 1974 г.?

Бях малък. Чувах случайно по радиото отделни гумички за АЕЦ “Козлодуй”, но да не забравяме, че в онези години нито толкова телевизии имаше, нито радиа, нито особено много вестници. Дядо ми пазеше един вестник... не си спомням кой, с голямо заглавие “Атомното слънце на България”. За порасналите хора е бил от значение фактът, че АЕЦ “Козлодуй” е започнала да произвежда ток, но не и за децата.

Малкият Милен в годините, когато АЕЦ “Козлодуй” е въведена в експлоатация

Въпрос на идентичност

СИМВОЛЪТ НА АТОМНАТА ЦЕНТРАЛА

Логото на всяка компания има една основна задача – да осигури лесна разпознаваемост, да спомогне за бърза и несъмнена идентификация. А чисто психологически хората сме устроени така, че вярваме в по-голяма степен на познатото. Т. е. разпознаваемият графичен знак работи в полза на изграждането на доверие у всички, които влизат в контакт със съответната компания – нейните служители, партньори, конкуренти.

Логото представлява елемент от корпоративната идентичност на съответната организация. И затова то трябва да съдържа и внушава нейните ценности.

Ако погледнем към историята на АЕЦ “Козлодуй” от един по-различен ъгъл, откъдето технологията, откъдето икономическите показатели и инженерните постижения, ще се докоснем до една любопитна и почти забравена история. Ще се

убедим, че тези аксиомни твърдения по отношение на графичния знак са спазени и в този случай.

АЕЦ “Козлодуй” е компания със собствена идентичност, която се усеща много силно и от хо-

Трибуната за официалното откриване на атомната централа на 4 септември 1974 г. Слово на министъра на енергетиката Петър Данаилов

рата, работили и работещи за нея, и от страничните наблюдатели. И **тази идентичност започва да се формира заедно с физическото изграждане на съоръженията**, едновременно с привличането и обучението на необходимите специалисти.

Някак инстинктивно и без специална подготовка по отношение на така модерни днес понятия като “корпоративна идентичност” и “фирмена култура” още в началото на 70-те години се поставя началото на една общност. **Общност от хора, свързани от една цел, от една кауза** – да посветят знанията, силите, времето и енергията си на това в България да заработи най-високата за времето си технология, да се натрупа необходимият потенциал, който да гарантира безопасна експлоатация на ядрените съоръжения.

И тези ценности, които обединяват първите атомни енергетици, намират свой собствен образ – в запазения знак на АЕЦ “Козлодуй”. Познаватите на всички три орбити, плавно обгръщащи

В командната зала на 1 блок на АЕЦ “Козлодуй”, 1975 г. (Снимката е предоставена от www.lostbulgaria.com)

ядрото в средата, се “раждат” в самото начало на Първа атомна – няколко години преди официалното ѝ откриване.

Разговаряхме с много ветерани, работили на площадката на АЕЦ “Козлодуй” още по време на изграждането на обекта – преди 1974 г. Опитвахме се да открием името на автора на логото, да го извадим “на светло”. Пред “Първа атомна” застава и Овев Таджер, пълномощник на Министерския съвет на строежа, който потвърди, че е имало вътрешен конкурс с повече от 10 участници. В състезанието са се включили всички предприятия, работили тогава на площадката. Въпреки нашето упорство не получихме името на един-единствен автор. Можем да приемем – и вероятно ще сме прави, – че **авторът е не един, а цял екип от ентузиастни**, които са постигнали една проста фигура с геометрична правилност и внушение за орбити на електрони, кръжащи около ядро...

Може би тук се крие силата и особеното въздействие на този знак – създаден от знаещи, мо-

Ден на отворени врати, октомври 2010 г.

жещи и отгледени на значима кауза млади хора. Той ни дава ключа към техните ценности, прави ни част от тяхната общност – общността на атомните енергетици на България.

Солидният, лесно запомнящ се образ постепенно става част от корпоративната идентичност на централата – присъства върху документите, сградите, различни предмети, работното облекло, в изданията на АЕЦ. Архивите пазят изображението като визуален елемент във фотографите още от 70-те години. Днес логото на АЕЦ “Козлодуй” се налага и чрез интернет сайта и фейсбук страницата на Първа атомна.

Пети и шести блок, 2011 г.

През погледа на летописеца

Атомното слънце на България

Журналистът и общественик **Илия Борисов** е роден на 10 юли 1931 година. От 1962 до 1991 г. е кореспондент на вестниците “Работническо дело” и “Дума”. Първи главен редактор е на ведомственото издание вестник “Първа атомна”. Като журналист отразява всички значими събития от историята на АЕЦ “Козлодуй” – строителството на шестте блока, пускането им в експлоатация, а по-късно и спирането на малките блокове, модернизациите и международните проверки на хилядниците, плановете за бъдещото развитие на централата. В този специален брой на списанието с удоволствие публикуваме неговия обзор на последните четири десетилетия.

Навършват се четиридесет години от сиянието на **“Прометеевото огнище в Дунавската равнина”** – ядрената електроцентрала, която от откриването през есента на 1974 г. произведе над 500 милиарда киловатчаса “атомен” ток.

И сега, като журналист ветеран във Враца, често посещавам атомната електроцентрала в Козлодуй. Каква необозримо красива и възхитителна е гледката в това чудо на научно-техническия гений и на сътвореното от хората! В някогашните водни разливища в Козлодуйското блато имаше комари, големи като врабчетата, а сега сияят неугасващите светлини на първата у нас и на Балканите атомна електроцентрала.

Като кореспондент на в. “Работническо дело” бях при полагането на първата копка на 14 октомври в далечната вече 1969 година и **станах свидетел на строежа на шестте енергоблока**. По едно време на строежа се струпаха над десет хиляди души. Имаше внушителна група от прекрасни съветски специалисти, които предаваха своите опит и знания. Участваха строители от Куба, Сърбия и Полша.

Тук развихриха таланта и майсторството си на ръководители много хора. Сред тях са директорът на АЕЦ – незабравимият Симеон Русков, популярният строител инж. Овед Таджер, обичаният и уважаван от всички дългогодишен ръководител на Атомната инж. Делчо Лулчев, два пъти героят на социалистическия труд Господин

Господин Йорданов (в средата) – носител на многобройни държавни отличия, чиято бригада участва в най-важните строителни дейности на блоковете на АЕЦ “Козлодуй”

Григор Стоичков – министър на строежите и архитектурата от 1973 до 1977 г., официално открива втори енергоблок, 27 май 1976 г.

Йорданов, който бе над всички свои колеги бригадири, запомнил се с участието си в монтажа и на шестте блока.

Беше славно строително време. И през лятото на 1974 година израснаха огромните корпуси и по електропроводите на страната потече “атомен” ток. При тържественото откриване на АЕЦ на 4 септември 1974 г. тогавашният министър на енергетиката съобщи на насъбралото се множество, че на българите, след като заработи Атомната, се падат по 3 200 киловатчаса електричество, при само 42 квтч. годишно потребление преди да заработи Козлодуйската централа.

Минаха вече четири десетилетия на богат и ползотворен живот на електроцентралата. **Израснаха великолепно атомни специалисти** – истински командири на мирния ядрен фронт. Когато работеха и шестте енергоблока – малките реактори от по 440 мегавата и двата реактора хилядници – пети и шести блок, Козлодуйската АЕЦ произвеждаше някъде между 40 и 45 процента от цялото електричество в страната. През 2002 г. бе постигнат рекорд – от брега на Дунава бяха “транспортирани” 20 221 719 000 киловатчаса атомен ток. Рекорд, непознат дотогава.

Работещите в момента пети и шести блок

са включени в действие съответно на 29 ноември 1987 година и на 2 август 1991 година. **Равносметката е обнадеждаваща.** Годишното производство не спада под 15 милиарда киловатчаса. Мощностите работят надеждно и сигурно. Безопасността е гарантирана от високопрофесионалната подготовка на експлоатационния персонал. Извършената наскоро партньорска проверка на Световната асоциация на ядрените оператори WANO¹ показва, че няма пропуски в нито една област, застрашаващи нормалната и безопасна работа. Това е категоричното мнение и на ръководителя на екипа от експерти Янош Том – заместник-директор по безопасността на АЕЦ “Пакуш” в Унгария.

Енергията, която днес се произвежда в света от

¹Партньорската проверка на WANO се проведе от 22 ноември до 6 декември 2013 г. Екип от 24 експерти от 7 страни направи преглед на основни области от дейността на българската АЕЦ, извърши наблюдения на състоянието на оборудването на 5 и 6 блок, на работата на персонала и проведе интервюта със специалисти и ръководители от централата.

От друг ъгъл

Младежи споделиха своите думи за АЕЦ “Козлодуй”

През юни тази година бяха обявени отличените участници в Националния ученически конкурс за есе “Моите думи за АЕЦ “Козлодуй”. 41 младежи от цялата страна изпратиха свои творби, в които споделиха своите мисли за най-голямото електропроизводствено предприятие в страната. В този брой на сп. “Първа атомна” публикуваме със съкращения трите най-добри есета, спечелили първите места в конкурса.

КОЙ СЕ СТРАХУВА ОТ АЕЦ “КОЗЛОДУЙ”?

Румен Руменов Воденичаров – I награда, 18 г., ученик в I Английска езикова гимназия, гр. София

“Дайте ми добра политика и аз ще ви дам добри финанси” – така е възкликнал един френски икономист, перифразирайки прочутите думи на Архимед за опорната точка и могъщия лост. Жалко, че той не е българин. Нашенските лидери не са толкова далновидни.

Последователно бяха закрити първи, втори, трети и четвърти блок на АЕЦ. Почти гузно,

В телевизията се наблюдава увереност, че и завявред използва България и Гърция ще се развият и украинат джорисследва отпосомен и иктерос на ваните две британски народа. (БТА).

Засияха светлините на Първа атомна

ЦА, 25 млн. (Кор. на ливиско дант). Край на р. Дунав, при Козлодуйското ядрено сърце на индустриалния комплекс на Розана ит атом по оекта на дена енергия и светлината електричество в работен енергетичен блок вградил. По дългогодишната в страната вече електрически атомни реактори. Българската енергийна система. Турбината работи на 3000 оборота. Когато стрелките за приборите показват пътя изравненост и бляк стокранирава последните енергията, включването на системата електрическа Християн Дамнион вклочи в 22 часа на 24 юли генератора на турбината и паралел с енергийната система на страната. Изминан бе един ден от началото на работата на първия блок на АЕЦ “Козлодуй”.

атомни централи, е около 11 процента. Малък дял за това има и нашата страна. Равносметката от изминалите четиридесет години е произведеното над 500 милиарда киловатчаса електричество. **Годишнината ще бъде отбелязана с успех и с една законна гордост!**

А перспективите за по-нататъшното развитие на АЕЦ “Козлодуй” са ясни. Несъмнено е, че в близките години тук трябва да заработи и седми реактор.

ще стане апетитна ханка за по-мощни и богати държави. Бързо ще бъде погълната, преглътната и асимилирана от чужди интереси. А народът – обезверен и обеднял, ще изпада в летаргичен сън, забравяйки миналото си величие. Междувременно, управляващите ще упояват съзнанието му със сладкогласни химни за диверсификация и възобновяеми източници. Ще го заблуждават елегантно с приказки за чиста природа. Ще размахват ядреното плашило на Чернобил и Фукушима. Но ще пропускат най-важното – фактора ефективност. Конкурентоспособността на ядрената енергетика по отношение на цената е несравнима: токът от АЕЦ е в пъти по-евтин от този, получаван от възлища, газ, петрол. Сравнението е сразяващо – 1 kg уран дава 20 000 пъти повече енергия от 1 kg възлища. В света работят повече от 500 ядрени реактора. Тогава? Защо да се страхуваме от нашата АЕЦ?

Когато слушаме почти назидателните слова на политиците ни, че можем и без АЕЦ, ние неволно си спомняме мъдра поговорка: “Когато ученият каже “струва ми се”, това тежи повече от “уверявам те” на невежата.” Именно ученият са тези, които със своята независима преценка предупредиха хората за най-голямата опасност, надвиснала над света ни – глобалното затопляне. Техните изследвания доказаха, че индустриалната революция е променила почти фатално климата. За 200 години, откакто тя е факт, животът на човека е станал по-удобен и по-богат. Но за всичко това е платена висока цена – глобалното затопляне. Неговият ефект не може да бъде стопиран, но може да бъде забавен във времето. Затова по-логичният въпрос би бил: не е ли глобалното затопляне по-страшно от АЕЦ?

Засега спасението е в развитието на ядрената енергетика!

Планетата ни, сякаш жив и пулсиращ организъм, не може повече да неутрализира вредните емисии от обикновените енергоизточници. Природата не познава застой в своето движение и ще накаже всяко бездействие за спасяването ѝ. Затова оттук нататък приоритетите на човечеството ще бъдат: достъпна, евтина и чиста електроенергия и стриктно обгрижване на околната среда.

Нашата АЕЦ е част от това глобално решение – решение, осигуряващо максимални ползи и минимални вреди. А народът ни, мъдър както винаги, ще съумее да издигне и да издигне добри политици, тоест такива, които са отгадени в негова служба – безкористни, искрени, отговорни. И с тези политици никой няма да се страхува от АЕЦ.

Тогава ще остане ли някой да се страхува още от АЕЦ?

КЪМ АЕЦ “КОЗЛОДУЙ”

Мария Лазарова Гаралова – II награда, 18 г., ученичка в СОУ “Св. Климент Охридски”, гр. Ракиово

Здравей! Късно е, но аз зная, че не спиш... Денонощно се трудиш и раздаваш енергията си на всички нас. Твоето сърце не спира своя ритъм, за да можем ние да живеем в светлина.

Възхищавам се на силата, с която преобразуващ опасното в полезно за нас. Прегърнала здраво радиоактивния уран, ти го вливаш във вените си, оставяш го да достигне до сърцето ти и го обикваш... Саможертвената ти обич превръща

смъртоносното в животворно – енергия, която е в основата на всяко начало. Какво е усещането всеки ден в твоята гръд да “умира” уранът? Ти се докосваш до страшното тайнство на смъртта. В мига, когато тя настъпи, идва ново раждане и така до безкрай. В теб се разрушават и създават микросветове, от които струи енергията, необходима на хората. Ти си мястото, където се срещат смъртта и животът... и в теб винаги

побеждава животът.

Не само ни даваш енергия, но се грижиш това да става без да нарушаваш равновесието в природата. Стараеш се вредните парникови газове да бъдат максимално овладени. Твоите действия се ръководят от мисълта за бъдещето, защото ако загине светът, енергията няма да бъде необходима за никого и твоята дейност ще се обезсмисли. Хората те обичат, защото виждат, че ти не насяш реални вреди, а само допринасяш за по-добрия жизнен стандарт.

Желая прегръдката, в която укротяваш урана, да бъде все така силна и сърцето ти все така да тупти за нас.

Късно е... Аз зная, че не спиш! Нека е леко твоето трудово денонощие!

МОИТЕ ДУМИ ЗА АЕЦ "КОЗЛОДУЙ"

Петър Николаев Витков - III награда, 16 г., ученик в ГПЧЕ "Йордан Радичков", гр. Видин

Стоя на брега на могъщата и вечна река - Дунав.

Пред мен се извисяват не по-малко внушителните корпуси на първата в България и в Югоизточна Европа АЕЦ - "Козлодуй".

И ако реката е чудо на природата, то атомната централа е чудо, сътворено от човешките ръце.

Какви са моите думи за АЕЦ "Козлодуй"?

Аз съм прекалено млад и чета фактите от Интернет и книгите, но се опитвам да си представя ентузиазма и енергията, необходими за изграждането на такъв грандиозен обект. Днес е модерно да се пренаписва историята и да се омаловажава всичко, само защото е постигнато с участието на Съветския съюз. Запомнил съм разказите на моя дядо, който е бил електроженист на строежи в Архангелск, че тогава наистина е имало истинска, неподправена дружба между руските и българските работници. Като братя, рамо до рамо, те с любов и вяра са изграждали всеки обект. Историята може да се чете и препрочита различно (като Евангелието), но тайната на човешката гуша е нещо съвсем друго. Сякаш усещам онази атмосфера, чувам песните на строителите, шегите и закачките им. В наши дни

всичко може и да се прави само с пари и от бизнес интерес. Но вярвам, че преди 40 години тези хора са били водени от Идеи.

Моите думи за АЕЦ "Козлодуй"...

Стоя безмълвен пред това мащабно, уникално съоръжение. Нямам думи! За мен Централата е образец на професионализъм, символ на силна България. Тя произвежда най-евтината енергия в страната ни и е един от най-

крупните работодатели - осигурява заетост и висок жизнен стандарт на близо 3700 души. Извършени са многобройни подобрения, АЕЦ постоянно се модернизира, за да е в крак с времето. И най-важното - постигнато е много високо ниво на безопасност. Издържала строгите международни проверки, тя отговаря на световните изисквания. Това е АЕЦ "Козлодуй".

Стоя на брега на величествената река Дунав. Тя вече е отгърпнала своите води, но пак внушава страхопочитание. Стихиите ѝ търкалят камъни, влачат дънери, но са укротени от дигите и покорно минават под мостовете...

Всички стабилни неща са непоклатими.

Вечни.

ПЪРВА АТОМНА

№ 4

ИЗВЪРНЕДНО ИЗДАНИЕ

ПРЕЗ ТЕЗИ ДНИ СЕ ОСЪЩЕСТВЯВА ФИЗИЧЕСКИЯТ ПУСК НА АТОМНИЯ РЕАКТОР

ПЪРВА АТОМНА

№ 1

ИЗВЪРНЕДНО ИЗДАНИЕ

ПЪРВИ ГОРЕЩАТА ОБКАТКА ПЪРВИЯ АТОМЕН РЕАКТОР

Първа трудова победа за празничния ден — ПЪРВИ МАЙ

БОРИС КОСТИЛИЧНИК, главен инженер на АЕЦ, зорко наблюдава работата на реактора в момента на осъществяване на първия контур до нормални работни параметри

Основа и двигател на икономиката

Съвременната енергетика едновременно е и най-голямата база на социализма в България. В днешния свят енергетиката е основата на съвременната икономика. През 1959 г. е направена първата стъпка в установяването на електроенергийната система чрез изграждането на нова стъпка на преносно напрежение — 220 киловолта. Четвъртата и последната стъпка на развитието на енергетиката е съвременната ядрена енергетика.

Никола ТОДОРЧЕВ, министър на енергетиката
—
дого и изграждането на първоначално-енергийна система. През 1959 г. е направена първата стъпка в установяването на електроенергийната система чрез изграждането на нова стъпка на преносно напрежение — 220 киловолта. Четвъртата и последната стъпка на развитието на енергетиката е съвременната ядрена енергетика.

Първа атомна

Модели: Градският комитет на Българската комунистическа партия, Дирекцията на атомната електроцентрала, строителите и монтажните организации в гр. Козлодуй

КОЗЛОДУЙ, НАША СЛАВА И ГРИЖА

За колектива на АЕЦ и на РУ Атоменерго ДНИ НА ИЗП

Нашият постоянен пост на

Първа атомна

Нашият постоянен пост на Първа атомна

СКЪП ГОСТ НА СТРОЕЖА

АЕЦ — Козлодуй, 20 юни (от нашия специален пратеник). Днес скъп гост на строителите, монтажниците и експлоатационните кадри на атомната електроцентрала бе министърът на енергетиката, електрификацията на СССР Пьотър Степанович Непорожич, член на съветската делегация, която участва в работата на 28-та сесия на СНВ в София. Придружен от министъра на енергетиката Петър Данчов, от първия секретар на ОК на БКП Иван Соколарски и председател на изпълкома на ОНС Христо Иванов, той разгледа строежа на Първа атомна. Тук бе и секретарят на Окръжния партиен комитет вжж. Лазар Драганов, главен икономическият съветник на съветското посолство в София.

ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН, ПЪРВА АТОМНА!

Първа атомна: 6 май, в Козлодуй, 37 милиона левове, над 3000 строители, 800 монтажници, 800 000 куб. метра бетон

Пет години от пускане на Първа атомна по светлия път на бъдещето

Пет години от пускане на Първа атомна. Днес строителите и монтажниците празнуват петгодишния юбилей от пускането на реактора. През пет години, изминали от пускането на реактора, той е произвел общо 28 милиона киловатчаса електроенергия, което е равно на 28 милиона киловатчаса електроенергия, произведена от всички електроцентрали в България. През пет години от пускането на реактора, той е произвел общо 28 милиона киловатчаса електроенергия, което е равно на 28 милиона киловатчаса електроенергия, произведена от всички електроцентрали в България.

ЗАТУПТЯ АТОМНОТО СЪРЦЕ НА РОДИНАТА

РАБОТИ ПЪРВИЯТ ЕНЕРГИЕН БЛОК

по физическия пуск утвърдената програма. Дежурната смяна този срок като първа на пускане с определено писването на министър и председател мисия инж. обръна към ративката с

„Това, което вечер, е изключително. Но десет работата ни правят вана на физическа почва нещо като от това, което днес и то трябва да бъде от всички, сред които от строителите който в продължение от четири години

Двойната слава на Козлодуй

Престижът в Козлодуй, който ни издига над всички, е резултатът от героичната борба на българския народ против американските поробители, японците на Русо-турската война, славилата началото на националното освобождение на България. Именно тук в Козлодуй, на една изключително свободна, алтот славна своето безстрашно славяне на родния брег с кораба „Радислав“ Христо Ботев със своята чета. Тук на този брег, близо до местоположението на атомната централа, сега се извършва работата на

Срещи с истински знаменитости

40 години
years

АЕЦ "КОЗЛОДУЙ"
KOZLODUY NPP

Редакционен екип:

Димитър Лъжов
Маргарита Каменова
Красимира Кузманова
Валентина Лазарова
Евелина Тодорова
Димитър Нанов
Петя Башлиева
Искра Владимирова

Снимки:

Слава Маринова
Илин Димитров
Гергана Георгиева
Валентин Серафимов
Димитър Димитров
(Отдел "Информационен център")
Архив на АЕЦ "Козлодуй" и на
Българска телеграфна агенция

Броят е приключен
редакционно на
22.08.2014 г.

При използване на
материали от изданието,
позоваването на
"ПЪРВА АТОМНА"
е задължително!

Адрес на редакцията:

Отдел "Връзки с обществеността"
"АЕЦ Козлодуй" ЕАД
Козлодуй 3321

тел: 0973 7 40 70

e-mail: info@npp.bg

www.kznpp.org